

<https://hawzah.net/fa/Magazine/View/۳۹۹۲/۵۱۹۴/۵۴۰۳۳/%D۹%۸۶%D۹%۸۲%D۸%B۴-%D۸%A۸%D۸%AY%D۸%B۲%DB%۸C-%D۸%AF%D۸%B۱-%D۸%AA%D۸%B۹%D۹%۸۴%DB%۸C%D۹%۸۵-%D۹%۸۸-%D۸%AA%D۸%B۱%D۸%A۸%DB%۸C%D۸%AA-%DA%A۹%D۹%۸۸%D۸%AF%DA%A۹%D۸%AY%D۹%۸۶>

مجله (fa/Magazine/List/) پیام زن (fa/Magazine/View/۳۹۹۲/) [fa/Magazine/View/۳۹۹۲/۵۱۹۴/۵۴۰۳۳/%D۹%۸۶%D۹%۸۲%D۸%B۴-%D۸%A۸%D۸%AY%D۸%B۲%DB%۸C-%D۸%AF%D۸%B۱-%D۸%AA%D۸%B۹%D۹%۸۴%DB%۸C%D۹%۸۵-%D۹%۸۸-%D۸%AA%D۸%B۱%D۸%A۸%DB%۸C%D۸%AA-%DA%A۹%D۹%۸۸%D۸%AF%DA%A۹%D۸%AY%D۹%۸۶](https://hawzah.net/fa/Magazine/View/۳۹۹۲/۵۱۹۴/۵۴۰۳۳/%D۹%۸۶%D۹%۸۲%D۸%B۴-%D۸%A۸%D۸%AY%D۸%B۲%DB%۸C-%D۸%AF%D۸%B۱-%D۸%AA%D۸%B۹%D۹%۸۴%DB%۸C%D۹%۸۵-%D۹%۸۸-%D۸%AA%D۸%B۱%D۸%A۸%DB%۸C%D۸%AA-%DA%A۹%D۹%۸۸%D۸%AF%DA%A۹%D۸%AY%D۹%۸۶) فروردین ۱۳۸۶، شماره ۱۸۱ (fa/Magazine/View/۳۹۹۲/۵۱۹۴/۵۴۰۳۳/%D۹%۸۶%D۹%۸۲%D۸%B۴-%D۸%A۸%D۸%AY%D۸%B۲%DB%۸C-%D۸%AF%D۸%B۱-%D۸%AA%D۸%B۹%D۹%۸۴%DB%۸C%D۹%۸۵-%D۹%۸۸-%D۸%AA%D۸%B۱%D۸%A۸%DB%۸C%D۸%AA-%DA%A۹%D۹%۸۸%D۸%AF%DA%A۹%D۸%AY%D۹%۸۶) فروردین-۱۳۸۶

شماره-۱۸۱)

نقش بازی در تعلیم و تربیت کودکان
نویسنده: پروین بهروزی

۷۸

از ویژگی‌های دوره کودکی، بازی کردن است. بازی شیوه طبیعی فعالیت در این دوره است. بازی‌های کودک در سنین مختلف ویژگی‌های مخصوصی دارد. ابتدا بازی او با اشیا است و سپس شامل انسان‌ها می‌شود. از سنین سه و چهار سالگی به تدریج به بازی‌های گروهی و اجتماعی روی می‌آورد. در این بازی‌ها کودک به قواعد و مقررات بازی‌های گروهی تن در می‌دهد و با دیگران همکاری می‌کند و در این همکاری است که او رفتار با دیگران را تمرین می‌کند و با اصول و قواعد زندگی جمعی و مراعات انضباط عملی به تدریج آشنا می‌شود و این به رشد اجتماعی و اخلاقی او کمک می‌کند.

در هر حال بازی کودکان در حکم آینه‌ای است که روحیات، استعدادها و زمینه‌های روانی کودک را نشان می‌دهد و در شناخت کودکان باید از آن استفاده کرد. کودکان نمی‌توانند آنچه را که فکر می‌کنند و می‌بینند، شرح دهند. بازی اطفال به ما کمک می‌کند تا زبان آنها را بهتر بفهمیم. اگر بتوانیم بازی کودکان را درک کنیم، مسلماً قادر خواهیم بود که افکار و عواطف آنها را بشناسیم.

فواید بازی

- بازی می‌تواند نقش بسیار مثبتی در رشد روانی، هیجانی و بهزیستی کودک داشته باشد. به طور مثال کنجکاوی شدید کودک می‌تواند از طریق بازی ارضا شود و فرصتی مناسب به او بدهد تا هوش خود را تقویت نماید و موجب رشد و شکوفایی شخصیت کودک گردد.

خانواده و تربیت / جوانه‌ها

«مقاله رسیده»

- بازی نقش آموزشی دارد و می‌تواند به کودک کمک کند تا موفق شود کارهایی که در شرایط عادی برای او لذت بخش نیست از طریق بازی بیاموزد.

- بازی به کودک فرصت می‌دهد که پس از خستگی‌های بدنی و روانی که بزرگسالان او را وادار به

یادگیری می کنند، دوباره به رهایی و آرامش درونی دست یابد.

– بازی اراده کودک را تقویت و او را وادار می کند که بازی را مظفرانه به پایان برساند و در نیل به هدف خود پایداری کند.

– بازی هوش، فکر، عزم و استعداد های مختلف را در کودک پرورش می دهد و باعث نشاط روح او خواهد شد.

– یکی از ویژگی های بازی، زنده نگاه داشتن و شاداب کردن روحیه است. چرا که بازی عبارت است از فعالیتی شادمانه، شور و شوق بازی، خودانگیختگی، شادابی و وجدی که غالباً از آن عاید می شود، تأثیرات بسیار مثبت در سلامت فکری کودکان دارد.

بازی های آموزشی کدامند؟

امروزه بازی های آموزشی به بازی هایی اطلاق می شود که از طریق آنها توانایی های روحی شخصی، آگاهانه تمرین شده، وسعت پیدا می کند. در تمام این نوع بازی ها، بدون اعمال فشار، آزادانه و با رغبت در ضمن با نقشه و هدف، دانستنی های نو آموخته شده یا آموخته ها به تمرین در آمده و وسعت می یابد. به همین دلیل کودکان باید در بین بازیچه های خود مالک چند نوع از این گونه بازی های آموزشی نیز باشند.

انواع بازی های آموزشی

در غالب کلاس های مهد کودک و کودکان چهار نوع بازی آموزشی معمول است. بازی دستی، بازی بدنی، بازی نمایشی و بازی سرگرم کننده.

بازی دستی: در این بازی، کودک با وسایل کوچکی چون انواع پازل، چوب های اندازه گیری و مجموعه ای میخ چوبی سر و کار دارد. بازی های دستی تا حدی خودشمول است؛ یعنی به رابطه آنها با سایر بازی ها نیازی نیست. هر گاه وسایل لازم را در اختیار کودک قرار دهیم، مستقیماً به اهداف مورد نظر دست می یابیم.

بازی بدنی: در این بازی، کودکان اعمال متعددی نظیر دویدن، پریدن یا سه چرخه سواری را انجام می دهند. اهداف این بازی، افزایش مهارت های بدنی کودکان و آشنایی آنها با چگونگی استفاده از این مهارت ها در موقعیت های جدید است.

بازی نمایشی: در این بازی، کودک نقش فرضی را همراه با سایر کودکان بازی می کند. موقعیت هایی که در بازی آنها مطرح می شود، همان هایی است که اغلب در زندگی واقعی پیش می آید. بخش عروسک های کلاس، مناسب ترین جا برای اجرای این بازی است.

بازی سرگرم کننده: هر چند این بازی نوعی فعالیت تفریحی محسوب می شود اما با سایر بازی ها تفاوت دارد. هنگامی که این بازی برای کودکان خردسال اجرا می شود، لازم است عناصر خاصی را در آن بگنجانیم تا به هدف مورد نظر دست یابیم و جنبه آموزشی آن را حفظ کنیم.

پیش از شروع بازی لازم است نکاتی مورد نظر قرار گیرد. اهم این نکات عبارتند از:

۱- بگذارید کودک برای خود فکر کند. وقت زیادی در اختیار او قرار دهید. هرگز پاسخ را به کودک

نگویید، مگر در موارد استثنایی که آن هم فقط باید به اشاره مختصری اکتفا شود.

۲- اجازه دهید هر کاری که لازم است (از قبیل ریختن مایع از ظرفی به ظرف دیگر، جور کردن مکعب های رنگی و غیره) خود کودک آن را انجام بدهد. از اینکه وقت زیادی گرفته می شود و یا چیزهایی روی زمین می ریزد و تلف می گردد، نباید نگران بود. باید کاری کنید که بازی را به صورت تجربه لذت بخشی برای کودک در آورید.

۳- حداکثر بیش از ۱۰ الی ۱۵ دقیقه به هر بازی اختصاص ندهید، زیرا در صورتی که هر بازی در هر بار زیاد انجام شود، اثر خود را از دست خواهد داد. برای کودکان چهار ساله هر جلسه بازی را کوتاه تر هم می توانید انجام دهید. زمانی که کودک شما هنوز خسته نشده و اشتیاق به بازی را از دست نداده است، بازی را متوقف کنید.

منابع: _____

۱- سادات، محمدعلی، راهنمای پدران و مادران (شیوه های برخورد با کودکان)، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ سوم، ۱۳۷۳.

۲- حقدان، محمدعلی، اصول و برنامه ریزی آموزش و پرورش پیش دبستانی، تهران، خدمات آموزشی کودکان، چاپ اول، زمستان ۱۳۷۴.

۳- وینکلر، ادوارد، اشتوکینگر، ماگدالن، دنیای کوچک بزرگ من، ترجمه: وجیهه حاکمی، تهران، انتشارات فکر روز، چاپ سوم، ۱۳۷۸.

۴- اسپارک، برنارد، آموزش در دوران کودکی، ترجمه: محمدحسین نظری نژاد، مشهد، مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی، چاپ پنجم، ۱۳۷۴.

۵- مهجور، سیامک رضا، روانشناسی بازی، شیراز، نشر ساسان، چاپ ششم، ۱۳۷۸.

کلمات کلیدی:

بازی (fa/Magazine/List/?keyword=۱۴۶۹/)

کودک (fa/Magazine/List/?keyword=۱۹۳۲/)

نقش بازی در تعلیم (fa/Magazine/List/?keyword=۱۰۲۲۸۳/)

بازی کودک (fa/Magazine/List/?keyword=۷۳۶۹۰/)

تعلیم و تربیت کودک (fa/Magazine/List/?keyword=۱۰۲۲۸۴/)

نقش (fa/Magazine/List/?keyword=۱۲۰۱/)

هم کاری (fa/Magazine/List/?keyword=۹۹۴۳/)